

VENKOVSKÁ CHUDINA POZDNÍHO
18. A RANÉHO 19. STOLETÍ
STRUKTURÁLNÍ ANALÝZA NA PŘÍKLADĚ
BUQUOYSKÉHO PANSTVÍ NOVÉ HRADY
V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Margarete Buquoy

Na příkladě panství Nové Hradý (14 farností) analyzuje autorka nejen strukturální složení venkovské chudiny, ale poukazuje rovněž na rané formy sociálního zabezpečení. Jedinečné na této studii je, že je postavena na informacích o chudině jako celku na rozsáhlejším území, žijící pod přesně definovaným existenčním minimem — třetina výdělku jednoho nádeníka — v relativně raném období (1781—1809). Jako podklad slouží přesné zápisy o chudých z prvního obsáhlého a systematického chudinského zařízení ve střední Evropě, z tak zvaného Chudinského institutu, založeného v roce 1779 hrabětem Janem z Buquoy, který znamená předzvěst veřejné péče. Tyto záznamy jsou první formou statistiky k individuální péči o chudé s údaji o stupni potřebnosti a o příčinách chudoby a odrážejí zájem sociálního reformátora Buquoyho, ovlivněného katolickou osvětou, o preventivní ochranná opatření. Údaje o více než 440 chudých dovolují dostatečně podložené výpovědi o věkové struktuře, počtu dětí, výživě, financování bytů a topení, o možnostech výdělku, o mobilitě a o příčinách chudoby. Kromě obecné péče o chudé zaopatřovaly chudinu jak tradiční charitativní zařízení, například chudobince, tak i sociální, zdravotní a hospodářské vymoženosti, počínaje bezplatnou lékařskou

péčí, přes založení jednoho chorobince, kolonizaci nových zemědělských ploch jakož i založení úvěrní banky, a konče nejdůležitějším opatřením — školskou reformou Ferdinanda Kindermanna.